

Met de IJssel mee, van Hanzestad naar Hanzestad

De Hanzesteden Fietsroute voert langs
middeleeuwse steden die door
samenwerking schathemeltje rijk werden.
Tussen Deventer en Harderwijk is het
water altijd dichtbij.

tekst en foto's Jessica de Korte

1 DEVENTER Eerst winkelen, dan fietsen

Fietsend door Deventer kun je er niet omheen: de Hanzesteden waren enorm rijk. De eeuwenoude huizen in de binnenstad flirten met voorbijgangers, door hun wapenschilden, rococo stucwerk en classicistische gevels te tonen. Handelaren uit de Hanzesteden begonnen in de late middeleeuwen een samenwerkingsverband, zodat ze de kosten konden drukken en sterker stonden tegen piraten. Uiteindelijk strekte het Hanzeverbond zich uit tot Noorwegen en Polen.

Het mooie is dat de ondernemers van Deventer nog altijd een hoop samendoen, zo houden ze brainstormsessies in de oude gasfabriek. De binnenstad heeft weinig eenheidsworst, maar juist eigenzinnige winkels. Zo verkoopt Delaya Rekveld kleurrijke Marokkaanse en Turkse meubels (Grote Overstraat 64, vanaf 10 juni iedere vrijdag open). Emelie en Wilmar Vlaskamp zetten enkel spullen in de etalage van hun cadeauwinkel Holy Cow! waar ze zelf blij van worden (Grote Overstraat 49). En voor de vinyl-liefhebbers: fiets eens langs platenzaak Bep Dylan (Grote Overstraat 60).

Vanuit de binnenstad van Deventer ben je zo bij de IJssel, om daar – met de IJssel aan je linkerzijde – richting Zwolle te gaan.

deventer.info

Voor de fans van vinyl: fiets eens langs de winkel Bep Dylan

2 DE IJSSEL Slingeren door de uiterwaarden

De IJssel kronkelt tussen Deventer en Zwolle als een zilveren slang door het landschap. Aan beide kanten liggen de natte uiterwaarden, waar koeien grazen en Kievieten roepen. De route slingert over dijken langs Natura 2000-gebied. Zo nu en dan komt een boer voorbij op een tractor, die vriendelijk groet. De middeleeuwen vormden het landschap. Ze bouwden hun dijken bewust op honderden meters van de IJssel, zodat het water bij een overstroming voldoende ruimte kreeg. Later ontstonden in de uiterwaarden beekjes, meren en ruigten.

't Kleine Veer verbindt al sinds de middeleeuwen de Hanzesteden Zwolle en Hattum, die een soort kleine en grote broer van elkaar zijn. Vroeger roeiden de veermannen nog naar de overkant en duurde de overtocht een half uur. Nu gaat het een stuk sneller. Het fiets- en voetveer vaart van 10 tot 18 uur continu heen en weer (prijs volwassenen: 1 euro, kinderen: 0,50 euro – betalen met pin). Tragisch: in 1845 sloeg de boot om en verdronken naast de veerman zestien mensen, die veelal in de steenfabriek van Windesheim werkten.

visithattum.nl
veerponten.nl

3 LANDGOED MOLECATEN Watermolen aan de rand van de Veluwe

Rijke regenten die een beetje aanzien wilden vroeger, hadden op zijn minst een buitenverblijf. Sommigen deden er nog een schepje bovenop door een heel landgoed aan te leggen, met een park en bijgebouwen. Ten zuidwesten van Hattum voert de Hanzesteden Fietsroute door meerdere landgoederen, waaronder Molecaten, op de rand van de Veluwe. Hier fiets je ineens door een heuvelachtig en bosrijk landschap, ontstaan in de ijstijd. Het landijs duwde de grond voor zich uit, waarna het dooiwater voor beekjes zorgde. Van alles groeit hier door elkaar heen: eiken, beuken, berken, lijsterbessen, sparren, noem maar op. Op het pad lopen mestkevers, vanuit de naaldbomen klinkt het getik van spechten.

Het water van de beekjes dreef tussen 1600 en 1800 meerdere koren- en papiermolens aan. Boeren die met graan langskwamen, moesten lang wachten voordat ze met het meel weer naar huis konden. Zo ontstond Herberg Molecaten, die een oude korenmolen en sfeervol terras heeft. Een heerlijke tussenstop. Naast het oude landhuis ligt een camping.

herbergmolecaten.nl
molecaten.nl

DE ROUTE

De Hanzesteden Fietsroute (in totaal 450 kilometer) loopt van het Duitse Neuss naar Harderwijk en voert langs veertien Hanzesteden. Het traject Deventer – Harderwijk beslaat drie van de acht etappes en telt 130 kilometer. Kijk voor de (gps-)routes op visithanzesteden.nl/hanzeroutes/fietsen/hanzesteden-fietsroute. Veel steden hebben een treinstation, de fiets kan buiten de spits mee. Liever een korter stukje fietsen? Er zijn ook Hanzerondjes van 40 tot 50 kilometer.

4 KAMPEN Stad van jugendstil en sigaren

Hanzestad Kampen zorgt voor de mooiste ontvangst. Aan de oever van de IJssel staan statige huizen, met daarvoor oude zeilschepen in het wit, licht- en donkerblauw. De stad was het eigenwijze jongetje van de klas. De Kampenaren wilden een brug over de IJssel, om meer binding te krijgen met het achterland. Inwoners van andere Hanzesteden waren het hier niet mee eens, maar konden de brug niet tegenhouden. Nu ligt er een moderne hefbrug met heftorens die verwijzen naar de oude stadstorens. In het centrum fiets je langs jugendstilgevels en pakhuizen met oude reclame-uitingen. Het carillon zet een deuntje in, alsof de stad extra zijn best doet om het gevoel van vroeger te geven. Kampen had ooit honderd sigarenfabrieken. De enige overlevende is De Olifant, al moest die vorig jaar flink inkrimpen door de strenge regelgeving rond het roken. Binnen ruikt het naar tabak en cederhout. Ernaast zit koffiebranderij De Eenhoorn. Gastvrouw Marjolijn Diesch geeft rondleidingen.

eenhoorn.eu

5 RANDMEREN Langs moerassen, rietkragen én vogels

Stad en natuur zijn op dit gedeelte van de Hanzesteden Fietsroute naaste buren, die elkaar wel eens het leven zuur maken, maar toch niet zonder elkaar kunnen. Vlak onder Kampen ligt een plas waar vogelgezang de auto-geluiden van verderop verstomt. Het gaat om een kolk, ooit ontstaan als gevolg van een dijkdoorbraak.

De fietsroute loopt langs twee Randmeren, waar voor de komst van de Afsluitdijk en Flevopolder de Zuiderzee lag – die was goed voor de handel, maar ook een veroorzaker van overstromingen. Het pad slingert langs moerasgebieden en rietkragen, laag in het landschap, of boven op een dijk. Net als de oevers van de IJssel zijn de Randmeren Natura 2000-gebied. De natte natuur trekt vogels aan als de smient, brilduiker, tafeleend, roerdomp en grote karekiet.

Tussen het Dronter- en Veluwemeer ligt Elburg, een charmante vestingstad, nog altijd omringd door verdedigingswallen. Slenter er eens rond. Met het kaarsrechte stratenplan is verdwalen bijna onmogelijk. Vanuit hier is het nog iets meer dan 20 kilometer naar Harderwijk.

bezoek-elburg.nl

MUURSCHILDERINGEN

Het Nederlandse schildercollectief De Strakke Hand werkt aan grote muurschilderingen in de Hanzesteden. In Harderwijk (zie foto) en het Duitse Kalkar zijn de werken net klaar. Op dit moment is Deventer aan de beurt, later volgen andere steden. De kunstenaars beelden stadsbewoners af, die zijn verkleed als mensen uit de Hanzetijd. Denk

aan ambachtslieden of muzikanten die reizend van stad naar stad hun liederen ten gehore brachten. De werken bevatten allemaal een twist naar het heden. Volg de ontwikkelingen via Instagramkanaal [@discouverhansa](https://www.instagram.com/discouverhansa). destrakkehand.nl

FOTO DE
STRASSE
HAND